

Εργασία: Αγγελιδη

Σχολικό Έτος: 2016-2017

Τάξη: Α1β

Υποενότητα:

**Πρωτομαγιά-Πρωταπριλιά-
1^η Μαρτίου- Γαμος**

Θέμα: Ήθη & Έθιμα

ΠΡΩΤΟΜΑΓΙΑ

Από τον Μάη του 1886 που τα εργατικά συνδικάτα στο Σικάγο ξεσηκώθηκαν διεκδικώντας δωρη εργασία με καλύτερες συνθήκες, η πρώτη Μαΐου έχει καθιερωθεί ως ημέρα των εργατών. Είναι συνδεδεμένη με τους εργατικούς αγώνες και αποτελεί φόρο τιμής στα πρόσωπα που χάθηκαν προκειμένου να αφήσουν στις επόμενες γενιές παρακαταθήκη φυσιολογικές εργασιακές συνθήκες. Σήμερα, για τον περισσότερους δεν είναι παρά μία αφορμή για αποχή από την εργασία, για χαλάρωση και ανάπαυση, μία ευκαιρία να βρεθούν κοντά στη φύση και μακριά από τη ρουτίνα της καθημερινότητας.

Ο εορτασμός της Πρωτομαγιάς όμως, δεν είναι μία συνήθεια του 19ου αιώνα. Έχει τις ρίζες του στην αρχαιότητα καθώς οι εκδηλώσεις που γίνονταν είτε για τη Θεά Δήμητρα είτε για τον Διόνυσο είχαν σκοπό να γιορτάσει ο κόσμος τη γονιμότητα των αγρών, την καρποφορία της γης, την άνθιση της φύσης, το οριστικό τέλος του χειμώνα και τον ερχομό του καλοκαιριού. Από την αρχαία Ελλάδα στο Βυζάντιο και ύστερα σε όλη την Ευρώπη, την Πρωτομαγιά λάμβαναν χώρα πλήθος εορταστικών τελετών και εθιμοτυπικών διαδικασιών πολλές εκ των οποίων έχουν παραμείνει ως τις μέρες μας.

Στην Ελλάδα το πιο διαδεδομένο έθιμο είναι η δημιουργία του πρωτομαγιάτικου στεφανιού από λουλούδια κομμένα από τους αγρούς. Παραλλαγή του εθίμου εντοπίζεται και στην αρχαιότητα, όταν στο πλαίσιο της εορτής των Θαργηλίων, οι συμμετέχοντες έπαιρναν ένα πράσινο κλαδί που μόλις είχε πετάξει φύλλα, το τύλιγαν με ταινίες και επάνω του κρεμούσαν σύκα, ψωμί, φλασκιά με λάδι, κρασί και μέλι, συμβολίζοντας την ζωή, την υγεία, την καλή τύχη, την καλή σοδειά και την ευφορία. Στην πάροδο των χρόνων, βέβαια, το έθιμο άλλαξε πολλές φορές για να πάρει τελικά τη μορφή που έχει σήμερα. Στη σύγχρονη εποχή, απαλλαγμένοι από τέτοιου είδους συμβολισμούς, **το στεφάνι της Πρωτομαγιάς** αποτελεί περισσότερο μία ευχάριστη δραστηριότητα για τα παιδιά τα οποία απολαμβάνουν την ημέρα χωρίς σχολείο και προσπαθούν να φτιάξουν το ομορφότερο στεφάνι της γειτονιάς. Το κρεμούν στην πόρτα ή το μπαλκόνι όπου και το κρατούν μέχρι τις 23 Ιουνίου, παραμονή του Αη Γιάννη του Κλήδονα, οπότε και το καίνε.

Η παράδοση θέλει τους αγρότες να φτιάχνουν από μόνοι τους τα πρωτομαγιάτικα στεφάνια με κάπως διαφορετικό τρόπο από αυτόν που έχουμε συνηθίσει. Στη Σέριφο, ήδη από το βράδυ της πρωτομαγιάς, κρεμούν στην πόρτα του σπιτιού τους ένα στεφάνι από λουλούδια, προσθέτοντας όμως και τσουκνίδες, κριθάρι και σκόρδο. Στην Αγιάσο της Λέσβου, φτιάχνουν στεφάνια από όλα τα λουλούδια και βάζουν μέσα "δαιμοναριά", άγριο χόρτο με πλατιά φύλλα και κίτρινα λουλούδια για να δαιμονίζονται οι γαμπροί. Στα μέρη της Μικράς Ασίας σε κάθε στεφάνι έβαζαν, εκτός από λουλούδια, ένα σκόρδο για τη βασκανία, ένα αγκάθι για τον εχθρό κι ένα στάχυ για την καλή σοδειά. Το μαγιάτικο στεφάνι στόλιζε τις πόρτες των σπιτιών ως του Αϊ - Γιαννιού του Θεριστή και τότε, το καίγανε στις φωτιές του αγίου.

Εκτός από το μαγιάτικο στεφάνι, σε κάποιες περιοχές της Ελλάδας αναβιώνουν ακόμα και στις μέρες μας κάποια ενδιαφέροντα έθιμα που έχουν λυτρωτικές, εξαγνιστικές ιδιότητες και κυρίως έχουν να κάνουν με την καλοτυχία και την υγεία. Στην

Κέρκυρα, ένα νησί που φημίζεται για τις ξεχωριστές της παραδόσεις και για τους ανθρώπους της που παραμένουν πιστοί σε αυτές, το Μαγιόξυλο έχει την τιμητική του. Οι κάτοικοι περιφέρουν έναν κορμό κυπαρισσιού, σκεπασμένο με κίτρινες μαργαρίτες που γύρω του έχει ένα στεφάνι με χλωρά κλαδιά. Με το μαγιόξυλο αυτό, οι νέοι εργάτες ντυμένοι με κάτασπρα παντελόνια και πουκάμισα και κόκκινα μαντήλια στο λαιμό βγαίνουν στους δρόμους, τραγουδώντας το Μάη.

Σε πολλές περιοχές της Ελλάδας το πήδημα στη φωτιά είναι μία απαραίτητη τελετουργική διαδικασία που θα αποτρέψει τις αρρώστιες εξασφαλίζοντας την καλή υγεία. Νέοι και γυναίκες μεγάλης ηλικίας μαζεύονται την παραμονή της Πρωτομαγιάς, μόλις δύσει ο ήλιος και ανάβουν φωτιές με ξερά κλαδιά που έχουν συγκεντρώσει αρκετές μέρες πριν. Όσο η φωτιά είναι αναμμένη οι γυναίκες χορεύουν κυκλικούς χορούς γύρω από τη φωτιά και τραγουδούν παραδοσιακά τραγούδια για την Πρωτομαγιά. Τα νέα παιδιά, αφού βρέξουν τα μαλλιά και τα ρούχα τους, πηδούν πάνω από τις φωτιές σαν μία συμβολική πράξη που αποσκοπεί στο να διώξει τον χειμώνα και την αρρώστια. Στην συνέχεια όλοι παίρνουν έναν δαυλό από φωτιά και την πηγαίνουν στο σπίτι τους για να φύγουν όλα τα κακά.

Ήθη και Έθιμα της 25ης Μαρτίου

Ημέρα εορτασμού της επανάστασης του 1821 αλλά και ημέρα του Ευαγγελισμού της Θεοτόκου. Οι λόγοι που «επέβαλλαν» τον κοινό εορτασμό τους είναι διάφοροι. Και βέβαια διαφορετικά είναι και τα έθιμα της ημέρας στη λαογραφική μας παράδοση.

Η θεομητορική Εορτή του Ευαγγελισμού που περιλαμβάνεται στο δωδεκάορτο είναι η μόνη από τις πέντε μεγάλες θεομητορικές εορτές που βασίζεται στην Καινή Διαθήκη. Οι υπόλοιπες βασίζονται στην απόκρυφη γραμματεία. Πότε άρχισε να εορτάζεται ο Ευαγγελισμός δεν γνωρίζουμε. Εμφανίζεται η εορτή στη Συρία, την Μ. Ασία και την Κωνσταντινούπολη πριν το 431. Το 560 ο Ιουστινιανός ο Α΄ πρόβαλε την 25η Μαρτίου ως την κατάλληλη ημέρα για τον εορτασμό του Ευαγγελισμού.

Υπήρχαν οι έξης βασικοί λόγοι για την καθιέρωση της 25 Μαρτίου ως ημέρας εορτασμού του Ευαγγελισμού.

Η ημέρα της συλλήψεως του Ιωάννη του Προδρόμου (24 Σεπτεμβρίου) συνέπιπτε με τη φθινοπωρινή ισημερία, δεδομένου ότι την ημέρα αυτή, που οι Εβραίοι εόρταζαν την εορτή του Εξιλασμού, δέχθηκε ο Ζαχαρίας από τον αρχάγγελο Γαβριήλ το μήνυμα ότι θα αποκτήσει γιό.

Επομένως, εφόσον κατά το Λκ. 1, 26 ο Ευαγγελισμός έγινε έξι μήνες αργότερα, η ημερομηνία αυτή συνέπιπτε με την εαρινή ισημερία, δηλαδή στις 25 Μαρτίου, και η Γέννηση του Χριστού καθορίστηκε εννέα μήνες μετά, δηλαδή στις 25 Δεκεμβρίου, στο χειμερινό ηλιοστάσιο.

Επί πλέον είχε επικρατήσει η άποψη ότι ο θάνατος του Χριστού συνέβη στις 25 Μαρτίου και επειδή ο Κύριος, ως τέλειος κατά πάντα άνθρωπος, «έσχεν επίγειον βίον καθοριζόμενον από ακριβή

αριθμόν ετών», έπρεπε να είχε συλληφθεί την ήμερα του σταυρικού θανάτου του. Τέλος η 25 Μαρτίου πίστευαν ότι ήταν η πρώτη ήμερα του κόσμου και ως εκ τούτου θα έπρεπε να είναι και η ήμερα της Γεννήσεώς του.

Η χαρμόσυνη εορτή εορτάζεται μέσα στη Μ. Τεσσαρακοστή, περίοδο πένθους, κατά την οποία απαγορεύεται η τέλεση εορτών και πανηγύρεων. Με τον 52ο κανόνα της Πενθέκτης Οικ. Συνόδου επιτράπηκε ως εξαίρεση η εορτή του Ευαγγελισμού κατά την οποία τελείται η θεία λειτουργία του Αγ. Ιωάννου του Χρυσοστόμου και όχι η λειτουργία των προηγιασμένων. Κατά την εορτή τρώνε ψάρι και στην περίπτωση ακόμη που ο Ευαγγελισμός πέσει μέσα στην Μ.Εβδομάδα (5ος Κανών Νικηφόρου του Ομολογητή).

Στην Κωνσταντινούπολη, κατά το έθιμο, την ήμερα του Ευαγγελισμού ο αυτοκράτορας με πομπή από την Αγία Σοφία πήγαινε στην εκκλησία του Αγίου Κωνσταντίνου εν τω Φόρω και από εκεί κατέληγε στο ναό της Θεοτόκου των Χαλκοπρατείων, όπου γινόταν μεγαλοπρεπής εορτασμός.

Στην ελληνική λαογραφική παράδοση τα έθιμα που σχετίζονται με την εορτή του Ευαγγελισμού βασίζονται στην αντίληψη ότι με την εορτή αυτή αρχίζει η άνοιξη και επιστρέφουν τα χελιδόνια. Γι' αυτό τα παιδιά βγάζουν από το χέρι τους τον «Μάρτη» και τον αφήνουν στα δέντρα να τον πάρουν τα χελιδόνια.

Σε πολλά μέρη υποδέχονται την 25η Μαρτίου με τραγούδια και με κωδωνισμούς επιδιώκουν να εκδιώξουν τα ερπετά, οι νοικοκυρές δεν κάνουν δουλειές στο σπίτι ή ζυμώνουν μικρές πίτες και βάζουν σε μια απ' αυτές ένα νόμισμα, για να το βρει ο τυχερός, όπως στην Πρωτοχρονιά. Οι μελισσοτρόφοι πρωτοβγάζουν τις κυψέλες στο ύπαιθρο, οι κτηνοτρόφοι μετακινούν τα κοπάδια τους από τα χειμαδιά στα ορεινά μέρη, οι Σαρακατσάνοι «αρματώνουν» τα κοπάδια τους με τα κυπροκούδουνα κ.ά.»

Ως έθιμο για τον εορτασμό της 25ης Μαρτίου καθιερώθηκε και ο μπακαλιάρος με σκορδαλιά. Κατά τη διάρκεια της Σαρακοστής, η Εκκλησία επέτρεπε στους πιστούς να φάνε ψάρι μόνο δύο φορές, του Ευαγγελισμού και την Κυριακή των Βαΐων.

Η ιστορία του μπακαλιάρου ξεκινάει με την εποχή των Βίκινγκς, όπου πρωτοεμφανίστηκε σαν εμπορικό προϊόν περί το 800 μ.Χ. Μάλιστα, λέγεται ότι κυνηγώντας βακαλάους, οι Βίκινγκς ανακάλυψαν κατά λάθος το «νέο κόσμο».

Πρώτοι τον πάστωσαν οι Βάσκοι, που ξεκίνησαν το εμπόριο του μπακαλιάρου από το Μεσαίωνα και τον ονόμασαν «ψάρι του βουνού», ενώ στη χώρα μας, ήρθε τον 15ο αιώνα και στο ελληνικό τραπέζι μπήκε κατά τη διάρκεια της σαρακοστιανής νηστείας.

Με εξαίρεση τα νησιά, όπου υπήρχε πάντα φρέσκο ψάρι, στην υπόλοιπη Ελλάδα ο παστός μπακαλιάρος ήταν η φθηνή και εύκολη λύση.

Ιστορικά, εκείνοι που έστελναν στην Ελλάδα μεγάλες ποσότητες μπακαλιάρου ήταν οι Άγγλοι, οι οποίοι τον αντάλλασσαν με σταφίδες

Πρωταπριλιά

1

ΑΠΡΙΛΙΟΥ

Την πρωταπριλιά, όπως ξέρουμε, το 'χουν σε καλό να λένε ψέματα, να γελούν (με την ενεργητική σημασία του ρήματος), να κοροϊδεύουν τους άλλους. Γιατί άραγε;

Σε κάθε τόπο δίνουν και διαφορετική ερμηνεία. Στην Κομοτηνή το κάνουν «για να γίνουν τα κουκούλια τους», όταν βέβαια είχαν σηροτροφία. Στην Ανατολική Θράκη, για να κάνουν καρπό τα δέντρα τους. Στην Άντρο πάλι, λένε ψέματα την 1η του Μάρτη και όχι την Πρωταπριλιά.

Το έθιμο αυτό δε φαίνεται να είναι από αυτά που λέμε «γνήσια ελληνικά», με αρχαιοελληνική καταγωγή και ρίζες. Πιθανότατα μας έχει έρθει από τη Γαλλία.

Είναι ο μοναδικός μήνας της χρονιάς που το όνομά του φανερώνει την κατάσταση και τον χαρακτήρα της χρονικής περιόδου που καλύπτει, σε αντίθεση μ' όλους τους υπόλοιπους, που οι ονομασίες τους άγουν την ετυμολογία τους σε θεούς, αυτοκράτορες, ή στην αριθμητική τοποθέτησή τους μέσα στη χρονιά.

Το βραχιολάκι του Μαρτίου - Η ιστορία και το έθιμο του «Μάρτη»!

Κόκκινη κλωστή δεμένη... στο χέρι βάζουμε σήμερα πρώτη ημέρα του Μαρτίου – Τι δείχνει το έθιμο

Ο Μάρτης ή Μαρτιά είναι ένα παμπάλαιο έθιμο, με βαλκανική διασπορά. Πιστεύεται ότι έχει τις ρίζες του στην Αρχαία Ελλάδα, και συγκεκριμένα στα Ελευσίνια Μυστήρια.

Οι μύστες των Ελευσίνιων Μυστηρίων έδεναν μια κλωστή, την Κρόκη, στο δεξί τους χέρι και το αριστερό τους πόδι.

Από τη 1η ως τις 31 του Μάρτη, τα παιδιά φορούν στον καρπό του χεριού τους ένα βραχιολάκι, φτιαγμένο από στριμμένη άσπρη και κόκκινη κλωστή, τον Μάρτη ή Μαρτιά. Σύμφωνα με τη λαϊκή παράδοση, ο Μάρτης προστατεύει τα πρόσωπα των παιδιών από τον πρώτο ήλιο της Άνοιξης, για να μην καούν. Τον φτιάχνουν την τελευταία μέρα του Φλεβάρη και τον φορούν την πρώτη μέρα του Μάρτη, πριν βγουν από το σπίτι.

Σε μερικές περιοχές ο Μάρτης φοριέται στο μεγάλο δάχτυλο του ποδιού σαν δαχτυλίδι για να μην σκοντάφτει ο κάτοχός του. Το

βραχιολάκι αυτό το βγάζουν στο τέλος του μήνα, ή το αφήνουν πάνω στις τριανταφυλλίες όταν δουν το πρώτο χελιδόνι, για να τον πάρουν τα πουλιά και να χτίσουν τη φωλιά τους.

Το έθιμο του Μάρτη γιορτάζεται ίδιο και απaráλλαχτο στα Σκόπια με την ονομασία Μάρτινκα και στην Αλβανία ως Βερόρε. Οι κάτοικοι των δυο γειτονικών μας χωρών φορούν βραχιόλια από κόκκινη και άσπρη κλωστή για να μην τους «πιάσει» ο ήλιος, τα οποία και βγάζουν στα τέλη του μήνα ή όταν δουν το πρώτο χελιδόνι. Άλλοι πάλι, δένουν τον Μάρτη σε κάποιο καρποφόρο δέντρο, ώστε να του χαρίσουν ανθοφορία, ενώ μερικοί τον τοποθετούν κάτω από μια πέτρα κι αν την επόμενη ημέρα βρουν δίπλα της ένα σκουλήκι, σημαίνει ότι η υπόλοιπη χρονιά θα είναι πολύ καλή.

Τηρώντας παραδόσεις και έθιμα αιώνων, οι Βούλγαροι, την πρώτη ημέρα του Μάρτη, φορούν στο πέτο τους στολίδια φτιαγμένα από άσπρες και κόκκινες κλωστές που αποκαλούνται Μαρτενίτσα. Σε ορισμένες περιοχές της Βουλγαρίας, οι κάτοικοι τοποθετούν έξω από τα σπίτια τους ένα κομμάτι κόκκινου υφάσματος για να μην τους «κάψει η γιαγιά Μάρτα» (Μπάμπτα Μάρτα, στα βουλγαρικά), που είναι η θηλυκή προσωποποίηση του μήνα Μάρτη. Η Μαρτενίτσα λειτουργεί στη συνείδηση του βουλγαρικού λαού ως φυλαχτό, το οποίο μάλιστα είθισται να προσφέρεται ως δώρο μεταξύ των μελών της οικογένειας, συνοδευόμενο από ευχές για υγεία και ευημερία.

Το ασπροκόκκινο στολίδι της 1ης του Μάρτη φέρει στα ρουμανικά την ονομασία Μαρτιζόρ. Η κόκκινη κλωστή συμβολίζει την αγάπη για το ωραίο και η άσπρη την αγνότητα του φυτού χιονόφιλος, που ανθίζει τον Μάρτιο και είναι στενά συνδεδεμένο με αρκετά έθιμα και παραδόσεις της Ρουμανίας. Σύμφωνα με την μυθολογία, ο Θεός - Ήλιος μεταμορφώθηκε σε νεαρό άνδρα και κατέβηκε στη Γη για να πάρει μέρος σε μια γιορτή. Τον απήγαγε, όμως, ένας δράκος, με αποτέλεσμα να χαθεί και να βυθιστεί ο κόσμος στο σκοτάδι.

Μια ημέρα ένας νεαρός, μαζί με τους συντρόφους του σκότωσε τον δράκο και απελευθέρωσε τον Ήλιο, φέροντας την άνοιξη. Ο νεαρός έχασε τη ζωή του και το αίμα του -λέει ο μύθος- έβαψε κόκκινο το χιόνι. Από τότε, συνηθίζεται την 1η του Μάρτη όλοι οι νεαροί να πλέκουν το «Μαρτισόρ», με κόκκινη κλωστή που συμβολίζει το αίμα του νεαρού άνδρα και την αγάπη προς τη θυσία και άσπρη που συμβολίζει την αγνότητα.

Έθιμα Λέσβου-Γάμος

Στην Λέσβο, σύμφωνα με το παλιό έθιμο, την Κυριακή το μεσημέρι (που ορίζεται ως η ημέρα του γάμου) με τη συνοδεία της μουσικής που επαιζε παραδοσιακά τραγούδια ,πηγαίνανε τα γλυκά στο σπίτι του γαμπρού και του κουμπάρου.Απο εκει επαιρναν την προίκα του γαμπρού. Τη φορτωνανε σ'ένα μουλάρι με χαμαλιά στολισμένο και ένα τριαντάφυλλο στο κεφάλι και από τη μια εβαζαν το μπαούλο και τη βαλίτσα και από την άλλη το πάπλωμα με τα μαξιλάρια και τις κουβέρτες. Πάνω στο σαμάρι εβαζαν ένα αγοράκι. Μόλις εφταναν στο σπίτι της νύφης εκείνη εδενε ένα μαντήλι (μπαξίσι) στο λαιμό του μουλαριού. Έπειτα με τη μουσική γυρίζανε όλο το χωριό και χτυπάγανε μια μια τις πόρτες (κάλεσμα για το γάμο). Ενώ οι καλεσμένοι ετοιμάζονταν με τα δώρα τα λεγόμενα «προκάλια» για να πάνε στο γάμο.

Στη συνέχεια το απόγευμα ,ανάλογα με την εποχή που γίνονταν ο γάμος, τα όργανα πηγαινανε στο σπίτι του γαμπρού. Εκεί ηταν μαζεμένοι πέρα από τους στενούς συγγενείς και τον κουμπάρο όλοι οι ανύπαντροι νέοι του χωριού. Εν τω μεταξύ από το απόγευμα η νύφη ειχει στείλει στο σπίτι του γαμπρού το μαστραπά με το νερό, το σαπούνι, την κολόνια, τα ξυριστικά, την πετσέτα για το ξύρισμα καθώς και το μαντίλι με το «μπαξίσι» για τον κουρέα.

Όταν φθάνανε λοιπόν στο σπίτι της νύφης και την περιμεναν ,εκείνη επίτηδες καθυστερουσε να βγει και της ελεγαν το παρακάτω τραγούδι: Νύφη μου με το νάζι σου και το θεό θυμώνεις.

Το ξύρισμα, η ετοιμασία και το ντύσιμο του γαμπρού γίνονταν με τη συνοδεία μουσικής και τραγουδιών. Πριν ακόμα ο γαμπρός φορέσει τα γαμπριάτικα του (επίσημη φορεσιά) ο πατέρας του τον εζωνε τρεις φορές γύρω από τη μέση μ'ένα κόκκινο μαντήλι .Στη συνέχεια ο γαμπρός φιλουσε το χέρι των γονιών του και κατόπιν ενώ πατουσε πάνω σε ένα μεταλλικό δίσκο «σνι» όπως λέγεται, βοηθιέται από τρεις νέους άγαμους, αλλά να έχουν ζώντας γονείς

(μητέρα και πατέρα), για να ντυθεί. Ακόμα τον σηκωνανε πάνω στο «σνι» και καθώς τον τραγουδανε τον εραϊναν με κουφέτα και ρύζι ή τον κεντούσανε στα πόδια με αγκάθια λεμονιάς (συμβολίζοντας έτσι τα βάσανα και τις δυσκολίες του γάμου).

Επόμενο και τελευταίο στάδιο αποτελούσε η στέψη. Μόλις τελειωνε το μυστήριο και έχοντας ευχηθεί στους νεόνυμφους, νεαροί μαζεμένοι σηκώνουν τον κουμπάρο ψηλά και δεν τον κατεβαζαν αν δεν τους εταζε κάτι (τραπέζι, κέρασμα κ.ά.). Μετά το τέλος του μυστηρίου επεστρεφαν όλοι και μαζεύονταν στο καφενείο όπου αρχίζε το μεγάλο γλέντι μέχρι πρωίας. Βέβαια τότε ισχυαν διαφορα έθιμα. Μοιραζαν το κρασί που ειχαν πει απ'αυτο οι νιόπαντροι σ' όλους τους νέους και τις νέες του χωριού που παρευρίσκονταν στο γαμο και επισης εκοβαν κουλουρες (τσουρεκια) πάνω στο κεφάλι των νεόνυμφων και τις μοιραζαν για να πάρουν και οι άλλοι το γούρι. Η νύφη μετά το γάμο εκανε οχτώ μέρες να βγει από το σπίτι.

Σχεδόν σε όλα τα χωριά του νησιού η αναγγελία των αρραβώνων γινόταν με τα «στελτά» . Η νύφη πήγαινε στο γαμπρό ένα ταψί με κουλούρια και ένα ταψί αμυγδαλωτά , γλυκα κουταλιου

(σημερα βαζουν επισης λικερ και σοκολατακια) καθως και διαφορα προικια τα οποία μάλιστα είχαν ως εκθέματα στο σαλόνι για να βλέπει ο κόσμος. Τα αμυγδαλωτα και τα κουλουρια τα μοιραζαν μάλιστα σε συγγενικα σπιτια, ανυπαντρα κοριτσια πανω σε δισκους στολισμενους. Στο Μανταμάδο τα εν λόγω κουλούρια τα μοίραζαν και στην εκκλησία ανήμερα του γάμου και της βαπτισης.

Τρεις μέρες και νύχτες γλεντάγανε το γάμο στο Μεσότοπο με κυρίως πιάτο στο τραπέζι, τις μελιτζάνες με κρέας. Την επομένη της τελετής πήγαιναν με όργανα και τραγουδούσαν έξω από το σπίτι ξυπνώντας μελωδικά τους νεόνυμφους. Ο γαμπρός έβγαινε έξω και κερνούσε τους παρευρισκόμενους.

Στο Λισβόρι οι γνωριμίες γίνονταν με το λεγόμενο «νυφοπάζαρο», το οποίο ζωντάνευε ανήμερα γιορτών και πανηγυριών. Αν τύχαινε Πάσχα, ο νέος που είχε πάρει πράσινο φως από την κοπέλα της

αρεσκείας του με χαμόγελα, γνεψίματα κτλ., έστελνε έναν πιτσιρίκο να της δώσει μαντήλι με κόκκινα αυγά ως εκδήλωση αγάπης. Αν εκείνη ενδιαφερόταν, ανταπέδιδε το δώρο.

Στα Παράκοιλα ο γάμος ετοιμαζόταν δύο εβδομάδες. Την Τετάρτη οι συγγενείς πήγαιναν στο δάσος για να φέρουν ξύλα, για το παραδοσιακό φαγητό «κισκέκ» και τα υπόλοιπα που θα έφτιαχναν στο σπίτι της νύφης. Την Παρασκευή οι γυναίκες έπλεναν τα προικιά.

Την Κυριακή, 8 ημέρες πριν το γάμο, σιδέρωναν τα προικιά. Ετοίμαζαν φαγητά, έτρωγαν και τραγουδούσαν. Μετά πήγαιναν στο σπίτι της πεθεράς της νύφης, στο σπίτι του γαμπρού και έκοβαν το νυφικό. Πάνω στο πανί έριχναν μπαξίσι, κουφέτα, ρύζι ενώ το βράδυ της ίδιας μέρας οι γυναίκες μαζεύονταν στο σπίτι της νύφης να σπάσουν αμύγδαλα για την παρασκευή του μπακλαβά.

Τη δεύτερη εβδομάδα του γάμου έραβαν τα κορδόνια στα μαξιλάρια και έκαναν τις προσκλήσεις. Δύο ημέρες πριν το γάμο ζύμωναν το «κλιτς» δηλαδή το τσουρέκι γαμπρού και νύφης. Το βράδυ αυτής της μέρας πήγαιναν στο σπίτι του γαμπρού και από κει μετέφεραν τα έπιπλα στο σπίτι της νύφης. Μαζί έπαιρναν το κλιτς και το νυφικό. Το Σάββατο είχε ειδοποιηθεί η «Χαματζούδαινα» να ανάψει το λουτρό για να πλυθεί η νύφη συνοδεία φιλενάδων της.

Το βράδυ στο σπίτι του γαμπρού γινόταν το ξύρισμα και γλέντι παρουσία φίλων και γειτόνων οι οποίοι επίσης έπρεπε να ξυριστούν. Ανήμερα του γάμου έβαζαν στο πάτωμα ένα ταψί και τον σήκωναν στον αέρα χαριτολογώντας ότι η νύφη «θα τον χορέψει στο ταψί».

Την ίδια μέρα κατά το στολισμό της νύφης έκοβαν πάνω από το κεφάλι της το τσουρέκι πασαλειμμένο με μέλι και ζάχαρη ενώ κερνούσαν μέλι, τσουρέκι και αμύγδαλα καθώς και το ποτό της νύφης: ρακί με ζάχαρη και γαρύφαλλο. Μετά το μυστήριο η μητέρα της νύφης έδινε στον καθένα από τους νεόνυμφους μία κουταλιά μέλι για να είναι γλυκιά η συμβίωση ενώ μετά το γλέντι προς τα ξημερώματα πήγαιναν σε μία βρύση του χωριού και μουτζούρωναν το ζευγάρι.

Η κίνηση αυτή υπονοούσε ότι η ώρα πέρασε και έπρεπε πια οι νεόνυμφοι να «λερωθούν»...

Στην Κλειώ ο γάμος γινόταν με τις προξενήτρες. Πήγαιναν με φαναράκια νύχτα στο σπίτι του μέλλοντα γαμπρού και έκλειναν τη συμφωνία βάσει της προίκας που είχε γνωστοποιηθεί ότι θα έδινε η οικογένεια της αντίστοιχης μέλλουσας νύφης. Μία εβδομάδα πριν το μυστήριο, τα προικιά της νύφης και του γαμπρού ήταν απλωμένα στο σπίτι σε κοινή θέα για τον κόσμο. Μία ημέρα πριν το γάμο, το ζευγάρι πήγαινε στους γέροντες της οικογένειας, φιλούσε τα χέρια και έπαιρνε όχι μόνο την ευχή αλλά και το λεγόμενο «μπαξίσι» σε κοσμήματα και λεφτά.

Αυτό ίσχυε στην Άντισσα, τα Παράκοιλα και άλλα μέρη.

Γεμάτη τραγούδια και συγκίνηση η μέρα του στολισμού της νύφης παρόντων αποκλειστικά γυναικών. «Βασανιστική» όμως η αντίστοιχη διαδικασία ντυσίματος του γαμπρού. Οι φίλοι τον πείραζαν βάζοντας του ανάποδα τα ρούχα, χαλώντας του τα μαλλιά ενώ και μετά το μυστήριο τον πετούσαν ψηλά στον αέρα ζητώντας του να τους τάξει κάτι, συνήθως τραπέζι.

Τον τσιμπούσαν, τον τρυπούσαν με καρφίτσες μέχρι να ξεστομίσει το τάμα. Φυσικά η ξεχωριστή πομπή γαμπρού και νύφης προς την εκκλησία γινόταν συνοδεία μουσικής.

Στην Ερεσσο λάμβανε χώρα παραμονές του γάμου το έθιμο της «ασκνίδας». Ο γαμπρός με συγγενείς και φίλους φόρτωναν σε ένα μουλάρι τα προικιά του και τα πήγαιναν στο σπίτι της νύφης. Μόλις έφτανε, έστρωνε το νυφικό κρεβάτι και οι παρόντες του προσέφεραν ένα κλαδί πορτοκαλιάς τυλιγμένο σε ένα κόκκινο πανί με σκοπό να το τοποθετήσει πάνω από το εικονοστάσι της νύφης.

Κατά τη διάρκεια της διαδικασίας αυτής, οι φίλοι «παίδευαν» τον γαμπρό, μέχρι να μείνουν ικανοποιημένοι με τη θέση του κλαδιού. Ακολουθούσε γλέντι με μεγάλο φαγοπότι και χορούς. Ανήμερα του γάμου οι συγγενείς της νύφης φτιάχνουν ένα ταψί μπακλαβά και το προσφέρουν στους γονείς του γαμπρού ως κίνηση ανταλλαγής για τον γαμπρο.

Ο παραδοσιακός γάμος στην Ερεσσο διαρκούσε 8 ημέρες. Την πρώτη νύχτα της αρραβώνας έκαναν το γνωστό γλυκό τηγανίτες με μέλι και καρύδια, στο οποίο συμμετείχαν μόνο οι πιο στενοί συγγενείς. Στην πρώτη αυτή επίσκεψη, ο γαμπρός έδινε το λόγο του και κανόνιζαν επίσης την προίκα που θα έδινε η νύφη.

Ύστερα από λίγο χρονικό διάστημα γινόταν η επίσημη αρραβώνα. Εκεί διοργανώνονταν ένα γλέντι όπου καλούσαν αρκετούς συγγενείς και φίλους κι εκείνοι με τη σειρά τους εύχονταν "η ώρα η καλή". Τις επόμενες μέρες γίνονταν οι προετοιμασίες του γάμου με την Παρασκευή, το Σάββατο και την Κυριακή να αποτελούν τις τρεις τελευταίες ημέρες.

Στα περισσότερα χωριά της Λέσβου έχουν σαν έθιμο μέχρι και τις μέρες μας το απόγευμα της ημέρας του γάμου, στο σπίτι του γαμπρού, να πηγαίνουν οι φίλοι του για να τον ντύσουν με το γαμπριάτικο κοστούμι μέσα στο "σνι" (μεγάλο στρογγυλό ταψί). Δεν λείπουν τα πειράγματα και οι υποσχέσεις (τάματα) του γαμπρού προς τους φίλους του. Έξω παίζει η μουσική τα τραγούδια του γάμου. Στο σαλόνι βρίσκονται συγκεντρωμένες οι γυναίκες που τραγουδούν τα παραδοσιακά τραγούδια για το γαμπρό, τη νύφη και τα συμπεθεριά.

Όταν τελειώσει το ντύσιμο του γαμπρού, οι κοπέλες κόβουν στο κεφάλι του το τσουρεκι του γάμου και, βουτώντας τα κομμάτια στο μέλι, το μοιράζουν σε όλους τους παρευρισκόμενους και αυτοί με τη σειρά τους δίνουν ευχές να ζήσουν οι νεόνυμφοι και να είναι η ζωή τους γλυκιά σαν το μέλι. Τα κορίτσια, κρατώντας τους δίσκους με τα ωραία αμυγδαλωτά και με τα ποτηράκια με λικέρ, κερνούν τον κόσμο που περιμένει για να πάνε στην εκκλησία για το μυστήριο.

Το έθιμο του κρεβατιού διατηρείται αναλλοίωτο σχεδόν έως σήμερα σε όλη τη Λέσβο.

Περίπου 2-3 ημέρες πριν το γάμο μαζεύονται συγγενείς και φίλοι (κυρίως γυναίκες) στο νυφικό σπίτι όπου θα γίνει το στρώσιμο του κρεβατιού και το κόψιμο του τσουρεκιού. Ανυπαντρες κοπέλες

στρώνουν το κρεβάτι με τα νυφικά κουβερλι 3 φορές διότι έρχεται ο γαμπρός 3 φορές και το χαλαει.Οι γυναίκες τραγουδανε τραγούδια για τη νύφη και το γαμπρό και στο τέλος ρίχνουν πάνω στο κρεβάτι μικρά παιδάκια (για καρποφορία), ρυζι (για να ριζώσουν) ,κουφέτα ,χρήματα και κοσμηματα. Το στρώσιμο πρέπει να γίνει πριν τη δύση του ηλιου.

Ακολουθει το κόψιμο του τσουρεκιού πάνω στο κεφάλι της νύφης αφού το ακουμπήσουν πάνω σ'ένα κόκκινο πανι.Η νύφη κάθεται σε καρέκλα μέσα σε ένα μεγάλο “σνι”(ταψί στρογγυλό),αφού κοψει ένα κομμάτι τσουρέκι με το χέρι της –το κρατανε ανύπαντρα κορίτσια πάλι-το βουτά στο μέλι και ταιΐζει το γαμπρό καθώς και τις κοπελες.Εννοειται ότι οι γυναίκες συνεχίζουν να τραγουδανε παραδοσιακά τραγούδια γαμου.Ολοι οι καλεσμένοι θα κεραστούν από το μελωμενο τσουρέκι καθώς και λικερ,αμυγδαλωτα και την παραδοσιακή “μπακλαβου”.

Τραγούδια του γάμου:

Νυφ'κάτος

Νύφη μ' κι αν ήμπες σε μπαχτσέ

κι αν έκοψες λουλούδι

καλά να το μυρίζεσαι